

KETTU

Käyttätymistieteellinen ennakointi
ja tieto tulevaisuuden hallinnossa

Policy brief 1/2026

VUODEN 2025 ALUE- JA KUNTAVAALIEN TEKSTIViestIKOKEILU¹

Salomo Hirvonen, Lauri Sääksvuori, Janne Tukiainen

Toteutimme Suomen vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa äänestämiseen kannustavan tekstiviestikokeilun, jossa yli 345 000 äänioikeutetulle lähetettiin tekstiviestimuitus vaaleihin liittyen. Kokeilun tavoitteena oli selvittää, toistuuko aiemmissa nuoriin äänestäjiin keskittyneissä tutkimuksissamme havaittu positiivinen vaikutus äänestysaktiivisuuden koko äänioikeutetussa väestössä (Hirvonen ym., 2025; 2024). Lisäksi tutkimme, lisäävätkö äänioikeutetun omalla äidinkielellä lähetetyt muistutukset maahanmuuttajataustaisten äänestämistä.

Kokeilun tulokset vahvistavat aiempia havaintoja siitä, että tekstiviestimuituksella voidaan lisätä äänestysaktiivisuutta. Vaikutus havaitaan sekä nuorten että vanhempien äänestäjien keskuudessa, ja se ulottuu osittain myös viestinsaaajan kanssa samassa kotitaloudessa asuviin, mikä lisää muistutusten tehoa. Vieraskielisten äänestäjien ryhmässä omalla äidinkielellä (ja suomeksi) lähetetty viesti oli keskimäärin hieman tehokkaampi kuin suomen- ja ruotsinkielinen muistutus.

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien tekstiviestikokeilu toteutettiin yhteistyössä oikeusministeriön, valtioneuvoston kanslian Käyttätymistieteellisen työryhmän (Kettu) ja Tu-

¹ Tutkimusta rahoitti strategisen tutkimuksen neuvosto (STN), joka toimii Suomen Akatemian yhteydessä (Päätösnumerot: 365707 ja 365659).

run yliopiston kanssa. Myös Tilastokeskus ja DVV olivat yhteistyökumppaneina. Tutkimusta rahoitti strategisen tutkimuksen neuvosto (STN), joka toimii Suomen Akatemian yhteydessä. Käsillä olevassa katsauksessa tiivistämme tutkimustulokset, vertaamme niitä aikaisempiin vastaaviin kokeiluihin, ja esitämme tulosten pohjalta suosituksia tekstiviestien hyödyntämisestä osana suomalaisen demokratian vahvistamista.

Äänestysaktiivisuus Suomessa

Äänestysaktiivisuus on ollut Suomessa kansainvälisesti tarkasteltuna kohtuullisen korkeaa, vaikkakin matalammalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa (Wass & Helimäki, 2023). Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa alle 30-vuotiaiden äänestysprosentti jäi noin 34 prosenttiin, kun vanhempien äänestäjien kohdalla se oli noin 54 prosenttia. Suomi sijoittuu kansainvälisissä vertailuissa niiden maiden joukkoon, joissa äänestysaktiivisuus on huomattavasti alhaisempi nuorten keskuudessa verrattuna vanhempiin äänestäjiin (Mo ym., 2022).

Vaaleissa äänestäminen on yksi tärkeimpiä tapoja vaikuttaa demokraattiseen päätöksentekoon. Äänestysaktiivisuuden lasku voi rapauttaa demokraattisia prosesseja. Äänestämättä jättäminen saattaa kertoa myös muusta yhteiskunnallisesta syrjäytymisestä. Toisaalta matalampikin äänestysaktiivisuus voi olla demokratian toiminnan kannalta riittävää, mikäli eri väestöryhmät ovat yhtä aktiivisesti edustettuina, ja äänestämään valikoituu erityisesti kansalaisia, jotka ovat hyvin selvillä ehdokkaiden tavoitteista ja heidän kyvyistään viedä näitä asioita eteenpäin (Lo Prete & Revelli, 2021).

Suomessa väestön äänestysaktiivisuus on epätasaisesti jakautunut eri sosioekonomisissa ryhmissä. Harvemmin äänestävät nuorten lisäksi maahanmuuttajat sekä sosiaalisesti ja taloudellisesti heikommassa asemassa olevat. Maahanmuuttajataustaisten äänioikeutettujen äänestysaktiivisuus on ollut huomattavasti matalampi kuin Suomessa syntyneillä (Tilastokeskus, 2023). Alhainen äänestysaktiivisuus on yhteydessä vähäisempään edustukseen päätöksenteossa ja se taas vaikuttaa kansalaisille tarjottaviin julkisiin palveluihin (ks. esim. Harjunen ym. 2023).

Viestinnän merkitys äänestämiseen kannustamisessa

Aiemmat kansainväliset tutkimukset osoittavat, että:

Äänestysaktiivisuuteen voidaan vaikuttaa tekstiviesteillä niin Yhdysvalloissa (Dale & Strauss, 2009; Malhotra ym., 2011) kuin Pohjoismaissa (Bhatti ym., 2017; Bergh ym., 2021; Bergh & Christensen, 2024).

Vaaleissa, joissa äänestysaktiivisuus on todennäköisesti matalampi, tekstiviestimuistutuksella on suurempi merkitys yleisen äänestysprosentin kannalta (Bergh & Christensen, 2024).

Tekstiviestimuistutuksilla saattaa olla erityisen kannustava vaikutus harvemmin äänestäviin henkilöihin (Bergh ym., 2021).

Tekstiviestillä on heijastevaikutuksia myös vastaanottajan kotitalouden äänestämisaktiivisuuteen (Bhatti ym., 2017).

Suomessa tekstiviestimuistutusten vaikutuksia on aiemmin tutkittu kahdessa saman tutkimusryhmän kokeessa, jotka toteutettiin yhteistyössä oikeusministeriön, valtioneuvoston kanslian ja SITRA:n kanssa. Vuoden 2022 aluevaaleissa tekstiviestimuistutusten havaittiin lisäävän nuorten äänestysaktiivisuutta noin 0,9 prosenttiyksikön verran (Hirvonen ym., 2025). Tässä kokeilussa suurimmat vaikutukset nähtiin nuorilla, jotka asuivat matalan äänestysaktiivisuuden kotitalouksissa, mutta olivat äänestäneet aiemmissa vaaleissa. Neutraali muistutus havaittiin toimivimmaksi viestimuodoksi, ja lisäksi löydettiin merkittäviä kotitalouksien sisäisiä heijastevaikutuksia, eli kun perheen nuori sai viestin, myös vanhempien äänestäminen lisääntyi.

Tulokset olivat samansuuntaisia vuoden 2023 eduskuntavaaleissa toteutetussa kokeessa. Lisäksi havaittiin, että tekstiviestin vaikutukset eivät säily seuraaviin vaaleihin. Eli 2022 aluevaalien aikana saatu viesti ei enää vaikuttanut vuoden 2023 eduskuntavaalien äänestämiseen. Muistutukset on siis lähetettävä jokaisessa vaalissa uudelleen, jotta interventiolla olisi vaikutusta. (Hirvonen ym., 2024)

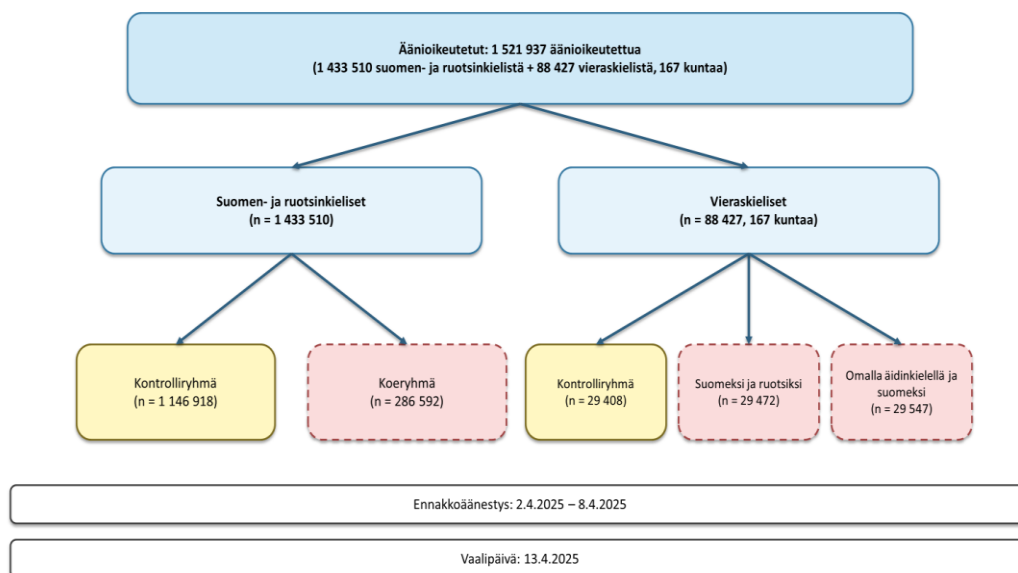
Kokeilun toteuttaminen

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien yhteydessä toteutettiin laaja tekstiviestikokeilu yhteistyössä oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa. Kokeilun kohdejoukko olivat äänioikeutetut, jotka asuivat jossain niistä 167 kunnasta, joissa sähköinen äänioikeusrekisteri oli käytössä. Puhelinnumerot saatiin Kansaneläkelaitoksen (KELA) rekisteristä Tilastokeskuksen kautta, ja puhelinnumero oli käytettävissä noin 1,5 miljoonalle henkilölle eli noin 70 prosentille kohdejoukosta — selvästi suuremmalle osuudelle kuin aikaisemmissa kokeiluissa, joissa osuus oli noin 18 prosenttia. Ero selittyi sillä, että aiemmin numeroita ostettiin yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Kuvion 1 mukaisesti suomen- ja ruotsinkielisistä äänioikeutetuista satunnaistettiin 20 prosenttia koeryhmään. Kontrolliryhmä ei saanut viestiä. Lisäksi 21:n yleisimmän vie-

raan rekisteröidyn äidinkielen (Digi ja väestöviraston tieto) osalta kolmasosa sai muistutuksen suomeksi ja ruotsiksi, toinen kolmasosa omalla äidinkielellään ja suomeksi, ja viimeinen kolmasosa jäi kontrolliryhmäksi. Kokeilussa lähetettiin kaksi muistutusviestiä valtioneuvoston kanslian puhelinnumerosta (mutta Tilastokeskuksen toimesta): ensimmäinen päivää ennen ennakkovaalien alkua ja toinen päivää ennen varsinaista vaalipäivää. Ennen vaalipäivää lähteneen suomenkielisen viestin sisältö oli seuraava: ”Hei, muistathan, että alue- ja kuntavaalit pidetään 13.4. Lue lisää vaalit.fi. Terveisin, oikeusministeriö”. Yhteensä lähetettiin lähes kaksi miljoonaa laskutettavaa tekstiviestiä, ja kokeilu tavoitti yli 345 000 muistutuksen saanutta henkilöä.

Aineisto liitettiin Tilastokeskuksen hallussa oleviin äänioikeus- ja äänestysrekistereihin sekä FOLK-moduuleihin (henkilötietojen pitkäaikaisaineisto), mikä mahdollistaa äänestyskäyttäytymisen ja siihen liittyvien taustatekijöiden seurannan. Aineisto pseudonymisoitiin Tilastokeskuksen toimesta. Esirekisteröidyllä kokeella on Turun yliopiston eettisen lautakunnan hyväksyntä, ja siinä noudatettiin tietosuojalainsäädännön mukaisia menettelyjä.

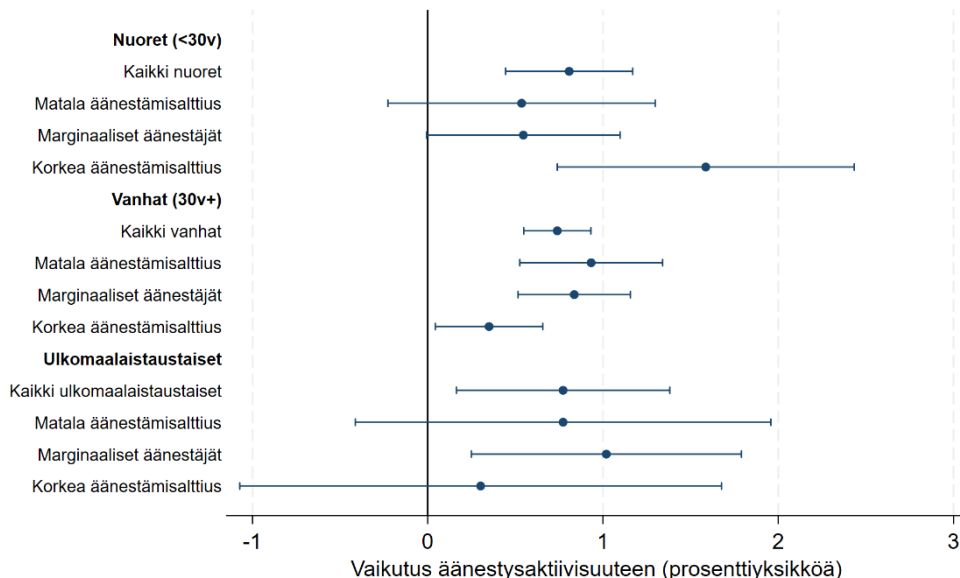
Kuvio 1. Koeasetelma.

Kokeilun tulokset

Tekstiviestit vaikuttavat sekä nuorten että vanhempien äänestäjien äänestysaktiivisuuteen

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa tekstiviestimuistutus kasvatti äänestysaktiivisuutta sekä nuorten että vanhempien äänestäjien keskuudessa. Tässä raportimme tulokset perustuvat aluevaaliäänestämiseen, mutta tulokset ovat hyvin samankaltaiset, jos tarkastellaan äänestämistä kuntavaaleissa. Alle 30-vuotiaiden suomen- ja ruotsinkielisten äänioikeutettujen kohdalla viestien keskimääräinen vaikutus oli noin 0,9 prosenttiyksikköä, kun kontrolliryhmän äänestysprosentti oli 36,3. Yli 29-vuotiaiden kohdalla keskimääräinen vaikutus oli noin 0,7 prosenttiyksikköä (kontrolliryhmän äänestysprosentti 56,1). Molemmat vaikutukset ovat tilastollisesti merkitseviä. Kyseessä on ensimmäinen suomalainen näyttö siitä, että tekstiviestimuistutus vaikuttaa myös vanhempien äänestäjien äänestysaktiivisuuteen.

Poiketen kahdesta aikaisemmasta Suomessa tehdystä kokeesta, suomen- ja ruotsinkielisten nuorten keskuudessa vaikutukset ovat pienempiä väestöryhmissä, joiden enustettu äänestysaktiivisuus on matala. Vanhempien ja vieraskielisten kohdalla vaikutukset ovat suurimmat matalan äänestysaktiivisuuden väestöryhmissä vähentäen äänestämisen epätasa-arvoisuutta näissä ryhmissä.

Kuvio 2. Muistutusviestien vaikutus äänestysaktiivisuuteen eri ryhmissä. Kuviossa raportoidaan piste-estimaatin (eli vaikutuksen) suuruus (merkitty pisteellä) ja 95% tilastollinen luottamusväli (merkitty vaakaviivalla).

Muistutusviestien heijastevaikutukset pienentävät lisä-äänen kustannusta

Kokeilussa havaittiin aiempien kokeilujen tapaan, että muistutusviestillä on vaikutusta myös viestinsaaajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvien äänestyskäyttäytymiseen. Koko otoksessa suora vaikutus oli noin 0,8 prosenttiyksikköä ja kotitalouden sisäinen heijastevaikutus noin 0,4 prosenttiyksikköä. Alle 30-vuotiaiden kohdalla suora vaikutus oli noin 0,8 prosenttiyksikköä ja heijastevaikutus noin 0,1 prosenttiyksikköä. Heijastevaikutukset olivat pienempiä kuin aluevaaleissa 2022 tai eduskuntavaaleissa 2023 havaitut vaikutukset. Vuoden 2025 kokeilun perusteella yhden lisä-äänen kustannus alle 30-vuotiaille on 18,67 euroa pelkät suorot vaikutukset huomioiden ja 17,76 euroa kotitalouden heijastevaikutukset mukaan luettuna. Aiempien kokeiden tulosten valossa heijastevaikutuksen huomioiva hinta nuorille olisi merkittävästi pienempi. Kaikkien äänioikeutettujen joukossa vastaavat luvut ovat 19,34 ja 9,77 euroa.

Vieraskielisten keskuudessa omalla äidinkielellä saatu viesti on tehokkaampi

Vieraskielisten äänestäjien ryhmässä verrattiin, onko muistutusviestin saaminen omalla äidinkielellä tehokkaampaa kuin viestin saaminen suomeksi tai ruotsiksi. Suomen- ja ruotsinkielinen muistutus nosti vieraskielisten äänestysaktiivisuutta noin 0,6 prosenttiyksikköä, kun taas omalla äidinkielellä lähetetty viesti nosti sitä noin 1,1 prosenttiyksikköä. Suomen- ja äidinkielellä saatujen viestien välinen ero lähestyy tavanomaista tilastollisen merkitsevyyden raja-arvoa (p-arvo 0.08).

Omakielisen viestin tuoma lisävaikutus oli voimakkaampi nuorempien vieraskielisten keskuudessa sekä länsieurooppalaisten lähtömaiden joukossa. Sen sijaan kielikäsitteilyn vaikutus ei riippunut Suomessa vietetyn ajan pituudesta tai lähtömaan demokraattisuudesta.

Johtopäätökset

Tekstiviestimuistutukset nostivat nuorten äänestysaktiivisuutta 2025 kunta- ja aluevaaleissa, kuten niiden havaittiin tekevän jo 2022 aluevaaleissa ja 2023 eduskuntavaaleissa. Uudessa kokeessa tutkimme ensimmäistä kertaa Suomessa vaikutusta myös vanhempiin äänestäjiin ja havaitsimme, että nuoria koskevat aikaisemmat tulokset yleistyivät koko äänioikeudellisen väestön tasolle.

Nuorten osalta vaikutusten heterogeenisyys ennustetun äänestysaktiivisuuden mukaan poikkesi kuitenkin 2022 aluevaaleista ja 2023 eduskuntavaaleista havaituista tuloksista. Myös nuorilta heidän vanhemmilleen kohdistuvat heijastevaikutukset olivat

pienemmät. Yksi mahdollinen selitys eroille on se, että 2025 aluevaalit järjestettiin yhdessä kuntavaalien kanssa, toisin kuin 2022 aluevaalit, minkä vuoksi tulokset eivät ole vertailukelpoisia vaalien välillä. Erojen tarkempi selittäminen on mahdollinen jatkotutkimuksen kohde.

Lisäksi havaittiin, että vieraskielisten joukossa omalla rekisteröidyllä äidinkielellä saadut muistutukset olivat hieman tehokkaampia.

Kokeilu osoitti, että tekstiviestimuistutukset voivat olla kustannustehokas tapa edistää äänestysaktiivisuutta niin nuorten kuin vanhempienkin äänioikeutettujen joukossa, ja heijastevaikutukset voivat merkittävästi laskea yhden lisä-äänien kustannusta. Kustannukset riippuvat olennaisesti siitä, millä hinnalla julkinen valta voi viestejä lähettää sekä siitä, lähetetäänkö viestit yhdellä vai kahdella kielellä, sillä viestin pituus vaikuttaa sen hintaan. Aiemman Suomessa saadun näytön perusteella muistutukset tulisi toistaa jokaisissa vaaleissa, jotta politiikkatoimi olisi tehokas.

Lisätietoja

Salomo Hirvonen, tutkijatohtori, Turun yliopisto, salomo.hirvonen@utu.fi.

Lauri Sääksvuori, THL, lauri.saaksvuori@thl.fi.

Janne Tukiainen, professori, Turun yliopisto, janne.tukiainen@utu.fi.

Lähteet

Bergh, J. & Christensen, D.A. (2024). Getting out the vote in different electoral contexts: the effect of impersonal voter mobilization techniques in middle and high salience Norwegian elections. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 34(1), 79–95.

Bergh, J., Christensen, D.A. & Matland, R.E. (2021). When is a reminder enough? Text message voter mobilization in a European context. *Political Behavior*, 43, 1091–1111.

Bhatti, Y., Dahlgaard, J.O., Hansen, J.H. & Hansen, K.M. (2017). How voter mobilization from short text messages travels within households and families: Evidence from two nationwide field experiments. *Electoral Studies*, 50, 39–49.

Bhatti, Y., Dahlgaard, J.O., Hansen, J.H. & Hansen, K.M. (2017). Moving the campaign from the front door to the front pocket: field experimental evidence on the effect of phrasing and timing of text messages on voter turnout. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 27, 291–310.

Dale, A. & Strauss, A. (2009). Don't forget to vote: Text message reminders as a mobilization tool. *American Journal of Political Science*, 53(4), 787–804.

Harjunen, O., Saarimaa, T. & Tukiainen, J. (2023). Love Thy (Elected) Neighbor? Residential Segregation, Political Representation and Local Public Goods. *Journal of Politics*, 85(3), 860–875.

Hirvonen, S., Lassander, M., Sääksvuori, L. & Tukiainen, J. (2024). Mobilizing young voters with short text messages in nationwide field experiments. Aboa Centre for Economics Discussion Paper No. 166.

Hirvonen, S., Lassander, M., Sääksvuori, L. & Tukiainen, J. (2025). Who is mobilized to vote by short text messages? Evidence from a nationwide field experiment with young voters. *Political Behavior*, 47, 355–384.

Lo Prete, A. & Revelli, F. (2021). Voter Turnout and City Performance: Evidence from Italian Municipalities. *The Journal of Law, Economics, and Organization*, 37(1), 168–197.

Malhotra, N., Michelson, M.R., Rogers, T. & Valenzuela, A.A. (2011). Text messages as mobilization tools: The conditional effect of habitual voting and election salience. *American Politics Research*, 39(4), 664–681.

Mo, C.H., Holbein, J.B. & Elder, E.M. (2022). Civilian national service programs can powerfully increase youth voter turnout. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(29), e2122996119.

Tilastokeskus (2023). Eduskuntavaalit 2023: äänestäneiden tausta-analyysi. <https://stat.fi/julkaisu/cl8mvt1xt143o0cvzel1m7esx>

Wass, H. & Helimäki, T. (2023). Ääntä äänestämisestä. FNES Vaalivälähdykset 2023:3. Suomen vaalitutkimuskonsortio. https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2023/03/2023-03_Aanta_aanestamisesta-En_rost_om_att_rosta.pdf.